საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ვალსეკა გაბრიელ დე

გაბრიელ დე ვალსეკას 1439 წლის პორტოლანი

ვალსეკა (Valseca) გაბრიელ დე, XV საუკუნის ესპანელი კარტოგრაფი. ქართ. მეცნიერებისათვის მნიშვნელოვანია ვ-ს ორი პორტოლანი (საზღვაო რუკა), რ-ებიც მან შექმნა 1439 და 1447. ვ-ს პორტოლანები საკმაოდ უხვ მასალას გვთავაზობს მსოფლიოს ქვეყნების დროშების შესახებ. 1439 პორტოლანზე აფრიკის სამხრ.-აღმ. კუთხეში მოცემულია იოანე პრესბიტერის გამოსახულება მცირე ზომის ჯვრის ნიშნით. ჩრდ. აფრიკის მთელ გაყოლებაზე ჩამწკრივებულია მაჰ-მადიან მმართველთა დროშები. დას. ევროპაში ვხედავთ ცალკეული ევრ. სახელმწიფოების და ქალაქების დროშებს. მცირე აზიაში თურქ. სულთნის დიდი გამოსახულება ჩნდება, ტრაპიზონთან კი – კომნენოსთა წითელი დროშა ორთავიანი, ოქროსფერი არწივით. შავი ზღვის აღმ-ით გამოხაზულია ვერტ. მთაგრეხილი, რ-იც ლიხის ქედი ან კავკასიონის მთა უნდა იყოს. ამ მთაგრეხილზე დატანილია დროშა – თეთრ ფონზე ხუთი წითელი ჯვრით. ეს მთაგრეხილი და ხუთჯვრიანი დროშა ვ-ს 1439 და 1447 პორტოლანებზე ოდნავ ჩრდილოეთითაა წაწეული, რაც საერთო სურათს არ ცვლის, რადგან კავკასიის ჩრდ-ით მდებარე ტერიტორია ამ დროის პორტოლანებზე საქართველოს სამეფოს შემადგენლობაში მოიაზრება. ამ ფაქტს ადასტურებს მრავალი ევრ. რუკა. ვ-ს 1447 პორტოლანზე დას. ევროპაში ჩანს მხოლოდ რამდენიმე სახელმწიფოს დროშა, სოხუმის ოდნავ ზემოთ კი – ხუთჯვრიანი დროშა.

ლიტ.: თ ვ ა რ ა ძ ე ა., საქართველო და კავკასია ევროპულ წყაროებში (XII –XVI საუკუნეთა ისტორიოგრაფიული და კარტოგრაფიული მასალის საფუძველზე), თბ., 2004.